

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . . 8 frt — kr.
Félévre . . . . . 4 — —
Negyedévre . . . . . 2 — —

Községeknek, körjegyzőknek, néptanítóknak:

Egész évre 6 frt. — fél évre 3 frt.

Egyes szám kapható a kiadóhivatalban

(Lyceumi nyomda-épület.)

PÉCS

POLITIKAI VEGYESTARTALMU HETILAP.

Hirdetéseket

elfogad a kiadóhivatal (lyceumi könyvnyomda), hol mindenkor a legutányi sabb arak szabálnak. Minden beiktatott hirdetés után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

Nyilttérben egy sor 1 frt.

Kéziratok

a szerkesztőségbe (lyceumi könyvnyomda) küldendőek.

Megjelenik hetenként kétszer. Szerkesztőség és kiadóhivatal: lyceumi könyvnyomda. Kéziratok nem adatnak vissza.

A megye közegészségi viszonyairól.

A közegészségügy rendezéséről szóló törvény épen csak 176 paragraphusból áll. A törvényvel kapcsolatos kihágási esetekről szóló törvényes intézkedések pedig 26 §-ba szorítottak be: nem oly terjedelmesek és honyolultak tehát, hogy az orvos urak, vagy a közigazgatás emberei, kezdve a főnöktől és átmenve a főbíróra a körjegyzőig, meg ne tanulhassák és föl ne ismerhessék, sőt némi utánjárás és erély mellett a községi előjárásra is ne ragadhatna valami a javából.

Panaszkodunk a köztisztaság és közegészségügy silány állapotáról meggyeszerzte, az ország egyik pontjától a másikig, sürgetjük a törvény hiányainak pótlását, követjük a nagyobb áldozatokat, szidjuk a nép balitéleteit és közönyét, de a 176 és 26 paragraphusban előírt intézkedések legtöbbje írott malaszt marad; egy-egy járvány harangszavára halomszámba nőnek a rendeletek, hü-bele Balázs módra intézkednek itt is, ott is, de csakhamar visszaesünk a téflenségbe, nem törődünk semmivel.

Nem a törvényen mulik, hogy közegészségügyünk még mindig pang, és a legigénytelenebb követelményeknek sem felel meg, hanem a törvény be nem tartásán. Nincs meg a végrehajtó hatalomban a szükséges erély, buzgóság, utánjárás, hazafias gondolkodás és ügyszeretet: hogyan lehetne meg hát a törvény tisztelete iránt ügyse igen fogékony népben a kötelesegtudás. A népet rendszeresen nevelni, vezetni, szoktatni kell az ilyen, korlátolt látókörön kívül eső dolgokra. Ha a megyei közigazgatás iránt telkesedők megtennek kötelességüket és másoktól is A-tól Z-ig megkövetelnék annak teljesítését, bizonyára több hívet szereznének ügyüknek, mint fényes dietióikkal és a mult emlékeinek hanyortogatásával. Az „önálló” és „független” megyei tisztviselő hatáma miben nyilvánulhat jobban és imponálóbb módon, mint a munkában, az adminisztratív tehetőség kifejtésében és a törvények szigorú és erélyes végrehajtásában? Van módja a mostani megyének is létesíteni és alkalmazni azt, mit az államtól vártunk: pontos nyilvántartást, rendszeres ellenőrzést, időnkénti beható helyi szemlét, sőt egy kis gondtal és utánjárással szervezheti jobban a kör- és községi orvosok, esetleg az egészségügyi biztosok állását is. De mindehez érzék és igazi kötelességtudás kell és ha már el kellene is ejtenünk a várt reformokat,

legalább a törvény szigorú végrehajtását méltán és jogosan követelhetjük.

A kuruzslás tilos, törvény sújtja, nem is nehéz az elbánás. Ám nálunk szabadon virágzik: ha a járás-orvos, vagy körorvos nem emel panaszt, hivatalból nem veszi észre senki, amazok panaszja pedig kenyéririgységnek jellemzetetik.

Mennyi visszaélés van a gyógyszereknek jogosítvány nélküli eladása és kiosztása körül. Pedig a törvény büntetni rendeli, ha ingyen is adják. De kinek is jutna eszébe ily bagateltséggel törődni.

A járás- vagy körorvos járvány idejében hivatalát el nem hagyhatja. De ki ellenőrzi, és 15—20 községre esvén egy orvos, miként is járhat el pontosan, főleg midőn bakteri fizetését se kapja pontosan?

A család fő köteles betegét bejelenteni . . . nem gúnyként áll ez a törvényben?

Van-e közbiztonság mindenütt és az elhullott állatok körüli eljárás be lesz-e tartva?

A kutak tisztántartására ki gondol? Van-e községenként dögtemető és ha van, miért büzlök mindenfelé a dög, árkokban, patak partján, erdő szélén?

A lakhelyek légkörének tisztántartását ki ellenőrzi? az ártalmas posványok, moesarak lecsapolása vagy kiszáritása bizony neveltséges követelmény lenne nálunk.

Lakházak építésénél a községekben figyelem fordítatik-e a közegészségi feltételekre?

A falun gyümölcsesél, hallal és egyéb tápszerekkel hazalók ellenőrzése miként ejtik meg?

A koresmai italok vizsgálva lesznek-e?

Az iskolás gyerekek egészségi állapotának gondozása szabályszerűen történik-e?

A dajkálás és szoptatás körüli törvényszabta intézkedések teljesítettnek-e? Az általó szerek alkalmazása nem kiirt-hatatlannak tartott szokás marad? A szülész női képzettség követelésére gondolhatunk-e a falusi díjazás módja szerint és van-e gond a falusi bábák és javasasszonyok bűnös mellék foglalkozásának kellő ellenőrzésére, szigorú üldözésére?

Történik-e csak kísérlet is, hogy nagyobb és jobb módú mezővárosokban és községekben kórházak létesítsenek?

Hány faluban jár szabadon hülye és elmebeteg?

A járványok és ragályok esetében előírt törvényszabta intézkedések betartatnak-e és követeltetnek-e?

A temetés- és temetők körüli óvó-

szabályok alkalmazásáról lehet-e egyáltalán szó?

És így tovább — tovább — és mindezekhez járul a tévhit, babona, előítélet virágzása!

Es mindezekben áttekintve, ha valaki meg akarja tudni, mit tartson a nemzet legnagyobb érdekének, gondoljon népünk egészségügyi viszonyaira, tegyen egy lépést a falusi temetőbe, hol egyre szaporodnak az apró sírok, emlékezzék meg arról, hogy nemcsak a kolera kívánja meg az elővigyázati rendszabályokat, ott a difteritisz, sarch és ott a magzatelhajtás szörnyű aratása?

Oly térre hívjuk az illetékes tényezőket, melyen a becsület és szorgos munkálkodás áldást, a szigor és erély jótétet eredményez, ellenben a henyeség, nem-törődés, felületes hivataloskodás vagy elnézés és kímélet óriási veszteségekkel jár. Ne legyen e téren senki se télen; ha nincs vezető szellem, legyen közhasznos mindenik és küzdelme, tevékenysége, munkája nem lesz egyiknél sem eredménytelen. Lépésről-lépésre rendszeresen kell e téren haladnunk. A törvény minden irányban való végrehajtása meghozza majd a követést és tiszteletet is!

A városi iskolaszék

szombati döntani ülésében megállapította a jövő évi költségvetését: az összes kiadások, melyeket tisztán a város, az állam minden hozzájárulása nélkül fedez, 50240 fortra rúgnak, oly összeg, mely méltán dícséri a városnak, községi iskoláitval szemben hozott nagy áldozatkészséget és a népoktatás előmozdítása körül tanúsított kulturális elfogását. A költségvetés megfelel az előbbi évek rendszeres emelkedésnek, csakis az iskolák szaporulása folytán a hitoktatás és a banyatelepi segédanyagok alkalmazása okoz neki változást, vagyis újabb intézmények nem létesíttetnek. A zenetanító állás, melyet Hoffer Károly közmegelegedéssel tölt be, rendszeresített. A költségvetésen kívül tárgyalatott a beiratások eredménye, mely szerint az iskolás gyermekek száma, különösen a fiúk szaporodott, de csakis 6 osztályban van a maximális szám (80) túlhaladva. Az iskolák látogatása a beállott rendszer-töröklob miatt és egyéb heveny és hurutos bántalmak következtében mindinkább csökken, de miután a közel 2600 tanuló közül tenyleg csak 193 valóságos beteg van s ezek közül is mintegy 36 toroklobban, az iskolák bezáratása szükségességnek nem találtatott, esupan a tornatanítás lön beszüntetve. A hitoktatás kérdése a kiküldött bizottság javaslata szerint intéztett el, vagyis az ideiglenes állapot fenntartásával két, az egyházi hatóság által kijelölendő hitoktató fog a reaguk bizott órák száma után (600—600) forinttal díjaztatni s ezzel az összes, meg az iparos- és ismételőiskolákban is a hit- és erkölestan tanítatásáról 26000 frt költséggel gondoskodva van.

Pécs városa köztisztasága.

Irta LOEWY LIPÓT dr.

IV.

Szilárd hulladékok helye eddigelé a hagyományos szemétdomb volt, melyet az éhező tyúksereg a kakasával a szemétkihozó tetéjén ostrom alá vett, míglen a disznócsalád az emberek e gyönyörű berendezésén való megelégedésének hangzó kifejezést adva, a trágyalében rüfögte, hogy mily jól érzi magát. De néhány évvel ezelőtt egy városi szabályrendelet ezen idilli életnek véget vetett. A belvárosból a szemétdömpökről eltűntek. A háztulajdonos most köteles a szemét összegyűjtésére födeles ládát tartani, melyet a szemétkihozó városi fogatok hetenként kétszer a város határain kívül kijelölt szemétkihozóhelyekre hordatnak ki.

A szemétkihozóhelyeken különös óvintézkedésekről nincsen gondoskodás. Ott a szeméttel a szél űzi játékát és minden irányban, még a városba is behordja, a járókelők orra alá. Néhány leleményes szállószagda ugyan a szemét értékes becsélt felismerve, közelében lévő szőlőinek trágyázására használja föl, míg a netán a szemétkihozó tárgyát értékesebb tárgyakat, a gyerekek turkálják ki. A szemétkihozó hatóság maga kezeli a költségeinek fődőzésére a belvárosi háztulajdonosokra 5⁰⁰ díjpótlékot ró, melynek összege a lefolyt évben 4663 forintra rugott. Legcélszerűbb volna a szemétkihozó elára a célra fölláttatandó kemencékben elégetni, ezen eljárás által a szemétkihozó ártalmait teljesen megszüntetné.

A külvárosi részeken még az ősi szokás dívik, minden házban még a szemétkihozó és trágyadomb ékeskedik, melyet csak ősszel és tavasszal hordnak ki. A trágya összehalmozását csakis betonozott cementgödörben kellene megengedni; ez által a trágyalének, a trágya legértékesebb anyagának elfolytatása és a talajba szivárgása meg lenne akadályozva, a mi úgy köztisztasági, mint mezőgazdasági szempontból ajánlatos volna.

A külvárosokból a szemétkihozó házak

lebontásakor a törmelékét és télen a havat csakis a szemétkihozóhelyekre szabad hordani. De a rendőri felügyelet messze van, a fuvarosok a csekély fuvardíjért a hosszú utat megsokalva, a város határain belül rakják le a terhet, miről a számos szemétdomb tanuskodik a gázgyár és a temetők közelében. Városunkban megvan az a rossz szokás, hogy a háztelkek feltöltésére törmelékkel vegyes szemétkihozóanyagot használnak, ez pedig az egészségnek veszélyeztetésével jár, mert nemcsak kártékony férgeket és bogarakat, vagy petéiket, hanem ragályos kórok csíráit is foglalhatja magában a törmelék, vagy ha még nem, alkalmas talajt nyújt ezek tenyésztésére, ha véletlenül bejutnak. Ezen törmelékét is előbb szemétkihozó kemencékben kellene kiégetni és csak azután használatba venni.

A vendéglőkre, kocsimákra és egyéb nyilvános helyiségekre nézve a köztisztaság fönttartásáról a már említett hatósági szabályrendelet gondoskodik. Mindazonáltal mindenki meggyőződhetik, hogy a szabályrendeletnek ezen nyilvános helyiségekben nem nagy a fogadtatja. A nagy forgalom hűtőszobák alkalmával, midőn a országot hosszában lévő kocsimák utvarai lovakkal, kocsikkal és a kocsimai helyiségek vendégeivel a zsúfoltság meglelt, nagyban fokozza a tisztátalanságot, szennyet, melynek meggyűllemlését meggátolni semmiféle óvintézkedés nem segíti. Az elegáns, fővárosi módra berendezett kávéházakat kivéve semmi egyéb nyilvános helyiségben a mesterséges szellőztetésnek, a hulladékok keltő eltakarításának nyoma sincs. A művelődésnek számtalan intézetek; színházhangversenytermek, múzeum stb. városunkban, bár lakosságunknak nagyszámú az értelmi osztálya, eddigelé hajlékot még nem találtak, ép oly kevésé vannak népkonyhák, teázó szobák a szegény nép számára. Városunk egy-két nagyobb vidámterme még a múlt századból való; higiénikus berendezések is még azon korra valók. A nyilvános fürdők már jó izlésre vallanak és tisztaságára, kényelemre,

valamint berendezésükre a legkényesebb kívánásoknak is megtelevnek. Van két gőzfürdő, márvány- és majolikakádfürdőkkel, nyári és téli úszófürdővel, egy hidegvizvel gyógyító intézet, azon kívül három nagy nyári úszófürdő és egy külön úszófürdő a szegény nép számára.

Városunk gyarapodása az utolsó harminc évben, mint a megejtett népszámlálás kimutatja, nagy arányokat öltött. Lakosainak száma megkétszerezedett. Azonban terjeszkedés csak korlátozott területen volt lehetséges, mindig a meredek lejtő felé, a mi ugyanis sok viszontagsággal van egybekötve és továbbra már alig lehetséges; természetesen a lapály felé venni utját, itt azonban a város szélén lévő temetők állják útját és az újabb időben fölláttatott részvényes sertés-hizlaló, mely büszkével egész környéket elárasztja, sőt nyáron a gyakori déli szellő a bűzét a város belsőjébe is el viszi. Városunk hatósága a közbizonyi sertés-hizlaló kalamitáitán okulhatott volna és ezen telep létesítéséhez a város közelében beleegyezését adni semmi szín alatt nem lett volna szabad. Köztisztaság és közegészség, de a város terjeszkedése szempontjából is, nagyon meg van okolva lakosságunk nagy részének azon kérése, mely a disznó-hizlalónak a város belterületéről való száműzését sürgeti a hatóságnál, minek teljesítése még ma, tekintve a kisebb összegű befektetéseket, csekély áldozatok árán meg volna tehető. Adlj is azonban a telep föltöltésére és a trágya elhordására nézve a lakosság egészsége érdekében a legszigorúbb eljárás volna követendő.

A már rég óhajtott új közbizonyi-hizlaló fölláttatása városunk köztisztaságára és közegészségére nézve fontos, elodázhatatlan ügy. A jelenleg használatban lévő rozszant fabólé mindazon kellékek nélkül van, melyeket egy nyilvános, modern vágóhídon föltételeznünk. A hid, melyen a marhákat vágják, a nyitott vizesatorna fölé van elhelyezve, úgy hogy a levágással járó vér és szenny mind a vízbe ömlik. Az új vízvezeték a malmok vizét, mely

A „PÉCS” TÁRCAJA.

November 2.

— A „Pécs” eredeti tárcája —

Tudjuk mindnyájan, mit jelent e dátum s ha akadna mégis, a ki elfeledte volna e nap jelentőségét, ám vessen egy tekintetet ki ablakán.

Füsttel terhes levegő nehezedik a városra, sűrű köd kövályg az utcákon. Sívít az ősi szél, az ég pedig szürke, oly nagyon szürke. Talán nem is ez az az ég, a mely oly bájos volt kék fatyulában, a melyen ragyogott az a nap és tündököltek a csillagok milliárdjai. Fák bokrok aluszszák teli álmutat, meghaltak a gyenge virágok s elmúlt a madárdal.

Gyász fekszik a természetben, gyász a temetőbe vándorló népen.

November 2. talán az egyetlen nap, a melyen a szegény ember s a gazdag egy közös sítahely felé siet. Meghaltak sírját díszíti mindenki, csupán az érzelmek különböznek.

A temető fala mentén nyugosznak ők, kiket aranyozott üveges gyászszekér hozott ide; a kiket koszorús kocsik, testületek, hosszú gyászszekerek, sok szépen sirt köny kísért a

végnyugvásra e színhelyére. Pompás emléket állított itt a kegyelet avagy a zsiros örökség, nehéz márványtáblát fektetett halottja nyugvó helyére a töképen. Ma is csak itt sétáljon az, a ki szepet, fényeset akar látni. Palmák, dracénák, babórlák erdei itt borulnak az elköltözötték sírjai felé. Itt versenyeznek a koszorúkereskedők remekei és ég a legtöbb tarka lámpa. Szalagok, szobrocskák, fényes családi címerek, szóval minden, a mit ember furlang és pénz előteremthetett, mind itt van az.

És a lent nyugvó halottnak milyen jól eshetik, ha tudja hogy telene fölött ma gyászor virraszt hogy el ne loppa valaki azt, a mit elő hozzatartozói oly nagy áldozat arany sírjára halmozának. A kinek hiúságát életében legyezte a világ dícsérete, mi jól fog esni annak ma a hant alatt, ha a temetőt látogatok az ő sírját talájak a legszebbnek.

Fényes életetelt nyer némely nyomorban, megáztatásban tengődött langesz, ha hallja a hangzatos beszédet, a melyet ma sírja fölött mond a kesői elismerés. Mondják, a temetőben van az egyenlőség, az örök kiegyezés. Ott van igen, de csak melyen a föld alatt. A sírok fölött elkecseregelt harcot viv az emberi hiúság, a csillagnyi vagyas.

A sírboltok sorában találtam egy ismerősöm nyughelyét. Rózsafüzetnek mondhatnám, a melyet a lampionok ezrei tünderi

fénybe merítenek. A koszorúkon a leggyöngyösebb feliratok hirdetik a szegény koron elköltözött asszonyokt gyászoló férj mérhetetlen fájdalomt. Mikor a nép zome mind arra tödült, ott áll a férj is a felesége sírjánál fekete szalonruhában födetlen füvel és illatos zsebkendőjébe zokogott. A kívánsiak serege pedig körülállta és bántotta őt, a mint a ferjet, a ki nem felve nathatól, meghűléstől, egy szál kabátban és az egész világ előtt sírját meghiolt feleségét. Mennyivel gyöngyödebb ferj ez mint a ma-ik, a ki hitvány kis kökeresetre csak annyit irt, hogy „széles”. Koszorút is csak egyet helyezett oda, az is csupán telizöld és krizantémából fontatt.

Járványos volt a torokjaj és belopta magát a foltogatót demon a fúri palotába, magával ragadta a család egyetemet, a főtve örvölt kis üvegázi növenyt. Ma drága márványoszlopok a gyermek Jezus avagy öröngyal szobra áll a kis meghidegült tetem fölött. Nem hiányzik a kisdél hantról ma semmi, a mi szép és drága, hisz oly nagyon szerettek a kis babát. Meg is sírtak a szep mamaja, minlen évben egyszer, de csak úgy, hogy szemeknek meg ne ártsan. Láttam egy másik anyát, a ki keserves verejtékével szerzett egy pár filléért vett koszorút, hogy ő is ekithesse kisdél nyughelyét; de láttam olyat is, kinek még erre sem telt. Ez bizonyly nem szerette gyermekét annyira, mint

ezen csatornába folyt, szintén a lakosság számára fogja fölhasználni; úgy hogy ez-ntul a vágóhidnak szükséges mennyiségű víz sem fog rendelkezésre állni; ezentul a hid tisztántartására, a vér és szenny eltávolítására csak az udvari kútból vödörrel mert vizet fogják használni és el lehet képzelné, milyen tisztaság lesz ott, hol a hús, a fontos élelmiszer készül. A belek tartalmát és a hulladékokat a trágyadombra gyűjtik, melynek kihordása időközönként történik. A hús tüzetes megvizsgálására szolgáló külön helyiségről nincs gondoskodás és így a hús egészségügyi ellenőrzése is csak hiányos lehet. Egészen véve ezt a közbizághidat közegészségügyi szempontból tovább tűrni nem lehet. Valószínűleg napjai ügy is meg vannak számlálva, mert környezetében nagy kaszárnyák épülnek és a katonai hatóság már egészségügyi szempontból tiltakozni fog e veszedelmes szomszédság ellen. Évenként a közbizághidon 1500 szarvasmarhát vágnak. Éz-nfel 1 évenként 2000 borjut és 1000 birkát vágnak a meszárosok magánházaikban és 4000 sertés a hentesek házaiban szaporítja a tulajnak szennyét, nem is említe, hogy az egészségügyi ellenőrzés lehetetlen. A sertéshús kimérése, mely városunkban alig remélt emelkedést ért el, maga megkíváná, hogy nyilvános sertés-vágóhidat állítsunk föl, hol a gyanus húst, mely már annyi megbetegedést és veszedelmes járványt okozott a szenvedő emberiségnek, kellőképen szakértők által eszközözendő megvizsgálással ellenőrizzék. A fölállítandó közbizághidnak oly terjedelmekkel kellene bírn, hogy mindannyi nagybóli állat: szarvasmarha, borju, birka és sertés levágása ott történhessenek, a mi a közegészségi ellenőrzés, de köztisztaság szempontjából is fontos volna. A közbizághidnak a megfelelő mellékkeliségekkel is kell bírnia, a nyers bőrok szárítására, a belek tisztítására, de a hurkakészítésre is, a mi szintén felügyelet alatt történjen, nehogy rohadt vagy undorító anyagok keveredjenek a húsba.

Folytatjuk.)

Változások a miniszteriumban. Gróf Széchenyi Imre berlini nagykövet végleges nyugalmába vonulván, a király helyébe Szogyény-Marich László ő Felseje személye körüli minisztert nevezte ki berlini nagykövetté; báró Fejérváry Géza honvédelmi minisztert pedig az ő Felseje személye körüli miniszter teendőivel ideiglenesen megbízta.

A magyarországi tanítók országos bizottsága

következő kérelmet intézi a közoktatásügy öszinte barátaihoz. Megdondhatatlan régi igazság az, hogy valamely jó ügy érdekében a kelő eszközök híján, a társadalom hatálos támogatása nélkül, lehetetlen sikeresen hatni s biztos eredményeket felmutatni. A magyar tanítóság erkölcsi szempontból minden tőle tőrt megtesz, hogy helyzetben javíttson, állást és tekintélyt emelje s különösen a hazai tanügyet minél fejlettebbé, virágzóbbá tegye. Legutóbb tartott egyetemes gyűlésen, melyet a közoktatásügyi miniszter legutóbbi jelentése is örvendetes eseménynek mondott, megalkotta az országos tanítói bizottságot, ezt az immár törvényesen elismert társadalmi központot, hogy abban az ország összes, nevelésügyiüggyel foglalkozó munkásait, felekezeti- és nemzetiére való tekintet nélkül, egyesítse s annak szakszerű munkálkodásával mintegy irányt szabjon a magyar nevelésügyi egészesség fejlődésének. Midőn az ez irányban regóta érzett hiányt és szükséglet az ország tanítósága ezen intézmény létesítése által megszüntetni vette, alig hiszszük, hogy volna valaki, ki e bizottság szükségességében kételkedne, s annak létjogosultságát kétségbevonna. Jóllehet most még csak bölcösökről van e bizottság, de a hasznavehető jeles erők öszeható munkálkodása által idővel bizonyára meg fog szilárdulni, s majdan erős váru és hástvaja leendő Magyarország nevelésügyi tanácsának a tanítók, lokai szép és igaz szívai szent, kiváló előharcosok abban, hogy a most meg oly gyenge magyar nemzet erős és egységes nemzet legyen, s mert a nevelésügyi feladata Magyarországot újból meghódítani a magyaroknak. Ennek előresen faralozik már most is, midőn erkölcsi fegyvereit víven a harcban, ezrek vetkes közonyének megtörésére igyezkzik. El fogja-e érni tisztán erkölcsi fegyvereinek birtokában e kitűzött nemes célt, és képes lesz-e a megkezdett helyes irányban tovább is kitarással s az elvárható eredmény reményében működni, nagyon is kérdéses. Mert a reszre visszanyúló mult mulasztásainak helyrepolására és közonyának biztos megszüntetésére emel sokkal hatekonyabb, sokkal erélyesebb eszközre

van szüksége; mint tisztán erkölcsi alapokon nyugvó intézménynek szüksége van első sorban a társadalom részéről nyilvánulandó — anyagi támogatásra. Legalább 5000 frtnyi kamatozó tőket kell szerezniük bizottságunk számára, hogy működése meg ne hénuljon, s megfelelhessen a működéséhez kötött várukozásoknak. Ha tekintetbe vesszük bizottságunknak a társadalomra is jótékonyan ható közvetett működését, úgy e szükségelt 5000 frt aránylag csekély összegnek tűnik föl, és mi bizva-bizunk, hogy úgy a hazai tanítóegyesületek és a tanítói osztály tagjai, valamint a társadalom más osztályai részéről nyilvánuló legesekélyebb jóakarati és támogatási is meg fogja hozni számunkra azt az eszközt, melynek birtokában bizottságunk valóban nemes és ödvös célokat lesz hivatva fokozottabb erővel, állandó sikerrel szolgálni. Nem kérünk mi nagy összegeket bizottságunk működésének biztosítására; hálás köszönettel fogadunk bármily csekély kiegészítő adományt is, mert hiszszük és reméljük, hogy bizottságunk e szükséglete a nemeslelkű adományozók támogatásával meg ily úton is össze fog gyűlni.

Hírek

A nemzeti casino elnökének

Kardos főispánnak kiténtelése és választmányi tagának; Rózsa Bertalannak tábornokta történt előleptetése alkalmából, tiszteltükre szombaton este bankettet rendez, mely fényes estélyre varosunk notabilitásai teljes számmal fognak megjelenni. Rózsa tábornok tiszteletére az 52-ik gyalogezred zenekara szombaton serenádot adott.

Hymen. Scherz Géza, a Scherz és

Englander nagykanizsai nagykereskedő cég belfajga eljegyezte Honig Dávid kaposvári kereskedő leányt Fridát. — Mestitz Ferenc kolozsvári butorgyáros eljegyezte Kron S. szegzardi kereskedő leányt: Rózat.

Athelyezés. Meszáros Aurel,

a 19. h. gy. e. Kaposváron állomásozó 14-ik századának parancsnoka Budapestre helyeztetett át.

Közjegyző-helyettes. A pécsi

közjegyzői kamara a megüresedett kaposvári közjegyzői állásra dr. Barna Lajost küldötte helyettesül.

Áldozatkész főúr. Gróf Hunyady

Imre Mesztagnyon 2 000 frt költséggel avodát és leányiskolát állított föl, melynek fenntartására évenként 1500 frtot fordít. A vallási és közoktatásügyi miniszter az áldozatkész főúrnak hálás,öszinte köszönetet nyilvánította.

Athelyezés és kinevezés.

Varasdy Lajos tolmácsgegyi kir. tanfelügyő Torda-Aranyos megnámbé helyeztetett át; az így megüresedett hely Rili József tanfelügyelővel tölthetett be, ki eddig Szonok-Doboka megyében működött.

Szerkesztői malitia. Egy ná-

lunk is ismert színtársulat primadonnájáról, ki most Szegeden aratja a baberokát, a Kaposvár-ban egy kis kritikai tudósítás jelent meg, melyben az foglaltatik, hogy a primadonna temperamentumos játéka és szépségesen iskolázott hangja van, amire a szerkesztő csillag alatt ezt jegyezte meg: „No lám, milyen hamis az a . . . (itt következik a név) két léle hangja van: Szegeden előveszi a szép csengésű, iskolázottat, nálunk pedig mindig a kopottal akarja kielégíteni a közönséget.” — Vujon kitaláljak-e olvasóink, hogy ki ez a primadonna?

Esperes-választás. A belgő-

somogyi ref. egyházmegye október 27-én tartott közgyűlésen Kaposváron újból Hegedy István választott meg esperesé.

Ezüst lakodalom és jubileum. Csuládi, magándolgoktól nem szok-

tól megemlékezni, ha csak a család köréből értesítve nem leszünk. De gyakran a családi ünnepekkel megmozgatottak van-

amaz. Hiszen szeretni is csak a gazdagok tudnak szépen, a világnak tetszően. Láttam, mint igyekeztek durva munkásoknak, hogy nagy zajjal, sok karomkodással a legizslelenebb alvanyokat rögtönöznek nemely sir fölé. Este aztan kigyultak a lámpások a leglehetősebb alakokat rajzolva apró lángjakkal. Láttam felött keresztet, mint a megsemmisült remény jelképet ifjú letűni élet helyen; de láttam olyat is, kinek sirját osszedől lakereszt, vagy már az sem jelezte. Letezestet is estupán pár maroknyi domb sejtete. Valjon faj-e ez utóbbiaknak, hogy nyughelyük ma ilyen elhagyott, hogy őket nem siratja senki sem? Alig hiszem.

Ha hisszük a feltámadást, úgy ne sirassuk az elköltözötteket. Szébb hazába mentek ok, a melyben előbb-utóbb találhozunk. Ha szerettük őket, kívánjuk meg nekik az örök nyugodalmat.

Van azonban egy másik temető, a mely fele szinten sok ember siet. Mert lehet, hogy van olyan, a kinek meg senkije sem szállt a sirba; de aligha találkozik, kinek halottja ne volna a megtört szívek, a meghiusult remények temetőjén. Ott halad egy férfi, aki ki nem elégített törekvést temette el; ott egy nagyravágyó, kinek magas rang utáni

vágya szállt a sirba. Penzt kívánt, sok penzt egy harmadik, s mikor már elnyeré, egy szerencsétlen fogas es semmivé vált mindene. Ifjú ábránd után hajhaszott ismét egy másik, s esüktől szemmel rohant a falnak a melyen szétzúta fejet; ott áll ma ő is ábrándjainak hullt helyen. Fényt, hírnevet vadászott nemelyik s nagyot bukott a magas polcraól. Ott halad a megtört húsag, a szetszort remények kiellen temetője fölé egy ifjú leány, ki a világtól elfeledve ott, míg egyszer reá is esett egy napuság. Amde jött az ősz, kihült a nap s ma ő is ott siratja rövid boldogságát.

Egy ifjú ember zarandokol emlékezése utain e közös temető fölé. Szép leányt szeretett, az őt viszont, míg egy napon fényes szerencseje akadt a lánynak s a szegény ember szerelme feledve lőn.

Menjünk mindannyian meghiusult vágyaink, szétfoszlott álmunk temetőjébe. Jertek, kik szebb jövőt reméltetek, kik szeretetek s csalódtatok, kik joért halatlanságot nyertetek; kik a boldogsággal legzamoltatok. Itt sirjatok az igaz gyász könyeit, tehetitek batran, nem látja senki. Itt sirjatok, mert e b e n a t e m e t ő b e n n i n e s e n f e l t a m a d a s.

M a r g u e r i t e.

nak kapcsolatban, melyek közérdekűek is s melyekről — ha német forrás után is — megemlékezni kötelesség. Örömmel tesszük ezt, midőn megemlítjük, hogy egyik legvirágzóbb gyártelepünk tulajdonosa: Kindl Ferenc szombaton este nemcsak ezüst lakodalmat ünnepelte nevével; Hoffmann Amáliával, Hoffmann Károly pár év előtt elhunyt derék polgártársunk leányával, hanem 25 éves jubileumát magyszerűen berendezett, virágzó géplakatos gyárának is. A kiskorú, egyszerű igényeknek szolgáló lakatos műhelyt sikerült gondossága, vállalkozó szelése, fáradhatlan szorgalma és a kor igényei iránti fogékonysága által egy oly nagyszabású, virágzó ipartelep emelni, mely ritkítja házában párját és valódi büszkesége városunknak. A minden oldalról jóvá dicséretet, elismeréseket és üdvözeteket meg is azon kívánsággal járulunk, hogy a kiváló derék iparost, jubilans párjával és családjával az Isten soká éltesse!

Uj bíró. Schneider Gábor pécsi törvényszéki jegyző a sárbogárdi járásbíró-sághoz albiróvá nevezetett ki.

Finita la comedia. A szinkor ismét üres és elhagyott. Várady és társa szintársulata vasárnap befejezte előadásait és hétfőn átment Szigetvárra, hol valószínűleg jobb napok fognak rajuk virradni.

Halálozások. Jurgán Gáspár pénzügyvizsgálószámszámú leánykája Irén, l. o. tanuló 6 éves korában a difteritisz áldozata lett. Vasárnap délután lehetett kiartatlan lelkét s hatóságai intézkedés folytán azonnal deziniciálva levitetett a temetői halottas házba, hol e borzasztó járvány áldozatai napról-napról szaporodnak. Szülők vizsgálatok nagyon gyermekeikre! — Az addott lelkű Zsinkó István apátkamara háza is gyszabza borult. Unokahuga, azv. Gondos Jánosné egyetlen leánya: M a r i s k a meghalt tüdővészben hosszús szenvedés után, élte tavaszán m. hó 30-án éjjel. B u b r o g Pál meghalt m. hó 28-án életének 57-ik évében. — Goltner János drávaszentesmártóni körjegyző neje szül. Pallian Matild meghalt október 25-én, 29-ik évében. — B e n k ő Gyula szentlőrinci ügyvéd 6 éves leánykája Tereska meghalt m. hó 28-án. Nyugodjanak békében!

Agyonlőtt honvéd. Nagy szerencsétlenség történt múlt hó 29-én a honvédségnek a Meeseken levő lövedéjében. Nevezett napon délután ugyanis egy század honvédség végezte cöllovisi gyakorlatait, miközben Gyuris Ádám, 1-ső századbeli közhonvéd, ki a golyófogó mögött állt, elhagyta védett helyét és a golyófogó mellett leült egy köre. Aligült ott néhány percig, midőn egy eltévedt golyó fején találta, mire összeesett. A cölloviset a felügyelő tiszt azonnal beszüntette s a halálisan sebesült katonát a kórházba szállították, de még utközben meghalt. A boncolást vegyes katonai és polgári bizottság előtt tegnap délelőtt ejtették meg, mikor is megállapították, hogy a golyóseb föltétlenül halálos volt. A szerencsétlenség tisztán a véletlen kifolyása, melyhez Gyuris saját vizgázatlansága is járult. A szerencsétlen, ki pellerdi illetőségű, tegnap délután temették katonai pompával.

A pécsi kath. legény-egylet ifjúsága l. évi november hó 6-án saját egyleti helyiségében Herzenberger József tancánitói vezetése alatt megkezdte a rendes tánciskolát. Tandj kezdőknek 5 frt, ismétlőknek 3 frt. Iratkozni lehet az egyleti helyiségben, vasárnap d. u. 3—6 óráig a meghívó előmutatása mellett. A kik távedésből meghívót nem kaptak, forduljanak a rendezőséghez.

Az olasz borok alig találunk hálásabb piacra, mint Pécs; roppant azon mennyiség, mely már eddig is megérkezett, de mennyivel több a megrendelt készlet. Tirolból is, hol ez évben rendkívül bőtermés volt, temérdek bor érkezik. — a mi jó fa-

lusi bortermelőink irigy szemmel nézik az idegen betolakodást s azon toprengenek: ki issza meg most már az évi savanyu gyenge és — megkeresztelt lörét.

A délelőtti tanításról. Emlegettük nemrég, hogy a helybeli főreáliskola tanári kara mozzaghat indított meg a délelőtti tanítás érdekében, s hogy e tárgyban érintkezésbe lépett a főgimnázium tanári karával. Mi ez ügyben akkor nem foglaltunk határozott állást, s pártatlanul fölhoztuk úgy azon érveket, melyek a reform me lett beszélnek, mint azokat, melyek ellene szólnak. A főgimnázium tanári kara, úgy látszik az utóbbiaknak hódol, a mennyiben a múlt heten tartott tanári gyűlésen elhatározta, hogy az újítást nem hozza be, s a korai besötétedés miatt csak annyit változtat az eddigi szokáson, hogy télen a délutáni előadások egy negyedórával korábban, tehát 3¹/₂ óráig fognak kezdődni — A főreáliskola tanarai meg nem döntöttek végleg, de valószínű, hogy a reformot egyhangúlag elfogadják s azt meg a jelen iskolai év folyamán meg is valósítják.

Czélserű utítás a postai levélszállításban. Lukács Béla kereskedelmiügyi miniszter czélserű utítást lepettett életbe, a mely abból áll, hogy ezen-tul harminczot ezentimeter hosszú levelet is fel lehet adni a postára, de csak a magyar korona országában való forgalomra. A miniszter ezt az újítást arra való tekintettel lepette életbe, hogy az irópapír rendes hossza harmincznegy ezentimeter s hogy a papírost nem mindig lehet összehajts által kisebbíteni. Eddig a levél harmincz ezentimeter-nem lehetett hosszabb. Az új rendelet értelmében a harminczöt ezentimeter hosszú levél tizenöt ezentimeter széles és öt ezentimeter vastag lehet.

Moháson, hol nemcsak a koleraesetek száma szaporodik — így a szigetén egy egész ház, négy lakossal kipusztult — hanem a difteritisz meg nagyobb mértékben elhöz — az alisan rendelkezésre az iskolák további rendelkezésig bezárattak. Az egészségügyi intézkedések, mint dícsérettel említhetjük a legkiterjedtebb módon fogantatottak.

Meglakolt tolvaj. Németh István főfalusi kovácsmestert, ki a patkolás művészetén kívül éjjeli betöréssel is foglalkozott, évek óta esempéztette a hegyi pincék borait, miglen egy holdvilágos éjjel rajtaespett s a kuria által 3 ós fél évi fegyházra ítéltett.

Tallán Béla főispán bucsuja. Somogyvármegye főispánja az október 25-én tartott megyei rendkívüli közgyűlésen bucsuzott el a vármegyétől. A bucsubeszédben a főispán hivatkozott 6 év előtt adott programjának becsületos, hátsó gondolat nélkül, hű megtartására. Majd a bucsuzásra áttérve, így folytatá: Ezek után tek, törvhat, bizottság, mintan tölem a keserű pohár: távozni az általam megszeretett vármegyéből — hódolatteljes engedelmessékedő alattvalója levén felséges urannak, s engednem kellvén a kormány megisztelő bizalmának — el nem mulhatik, bucsuzom tőletek Isteni működésem kezdete nem volt keserűség nélküli, valamint hogy volt elég kellemetlenségem annak politikai részében később is: hogy ennek következményeit sem a társadalmi életbe, sem pedig a közigazgatásban a békesség helyreállítása után többé soha én nem vitték s így a rövid tartamu borukra mindig napfényes és bekés derű következtet, mely alatt vallvetve dolgoztunk a vármegye javán. A közigazgatás és a társadalom terén, az előbbiben kevés kivétellel, az utóbbiban mindig csak örömem volt. Fogadják ezért Somogyvármegye lakossága s itt első sorban azok, kik működésomban tényleg támogattai szívesek voltak: annak tisztikara s a községi előjárók őszinte köszönetemet és meleg hálamat: ha valaki ellen akár hivatalos, akár magán uton én vettem volna öntudatlanul, a valás pillanatá-

ban ne dobjon követ reám, midőn imaszerűleg röviden bucsuzom, nehogy az erőz erőt vegyen rajtam!! Haladjon szép vármegyétek az anyagi és szellemi fejlődés megkezdett útján s érje el annak legmagasb fokát: legyenek lakói a koronának mindig tantörítatlan alattvalói s hű fiaai a hazának és a jó utról ne tévedjenek le soha! akkor ez életben hazánk és a közügyek szolgálatában munkálkodván, gyakran fogunk találkozni s valásunk csak időleges: miért is csak a viszonlatásra veszek föletek bucsút! Legyetek boldogok! Isten veletek! Tartsatok meg jó emléken! A főispán után Véssey Mihály volt bucsut a főispántól a közgyűlés nevében. — Érdekesnek tartjuk, hogy a főispánnak személyes ellenzékelt képezett »Somogyi Hir-lap: mint vesz töle bucsut. Az erről szóló vezércikkől olvaszuk a következőket: Elment, még pedig rebektől sajozva. A valás-perceiben az ember legőzte a hivatalnokot, a politikust és hangja több ízben felmondta a szolgálatot, Kar volt így öltözéknyűnie. Bizony őszintebb volt az ő bucsuja, mint bátrahagyott hívei bankódása. Most, midőn már messze tal van Somogy megye határan, most mondjuk el, hogy ily egyéni tulajdonságok birtokában sok üdvöset, sok jó alkothatót volna. Az ő példájából láttuk: hogy a legjobb szándékot, mint büszsítja meg az armány és fondorkodás: hogy a bár világos elmet mint teveszti meg üdvösnek ígérkező működésében a befolyásolás: a lakodás, a kaerokodás, a tojastane, mint áll el esirajában a bizalmat; a szenvedélyesség, a vak gyűlölet hogyan tepi szel a tisztelést és rokonszeny köteleket; az erély, az önállóság nekül mint fapul zsarnoksággá: a hiúság és nagyravagyás hogyan diadalmaszkodik a különben jóra kész akaratot; mit ér az esz munkája a szív hozzájárulása nekül és főkep: egy gyűlöletes rendszer mive stilyeszi meg azokat is, a kik jó és nemes dolok alkotására hivatással bírhatnak. Elment tehát, Az Isten vezerelje útjartában.

Az új költségeloirányzat. Pécs sz. kir. város költségeloirányzata elkészült és pár nap múlva elhagyja a sajtót. A főbb tételek a következők: Bevételek: Városi fekvőeségek jövedelme: 1892-ben volt 44963 frt 41 kr., eloirányozva: 44556 frt 27 kr. Városi javadalmak helyepensezés, kövezetvámszedés, falusi borvám stb.) volt 63116 frt 17 kr., eloirányozva van 1893-ra 64802 frt 26 kr. Rendőri jövedelmek: volt 835 frt 65 kr.; eloirányozva 855 frt 67 kr. Cselekvő tételek kamatai, regale, eserep-tökek stb.) 48281 frt 26; eloirányozva 52021 frt 76 kr. (Itt van felvéve a színházalap kamata, egy a vízvezetekre fordított törzstörke kamata.) Különféle rendes, de bizonytalan mennyiségű jövedelmek voltak a múltban 191,801 frt 76 kr., eloirányozva 323,145 frt 75 kr.; a többlet a fogyasztási és italadók fölveteléből keletkezik: mig a múlt évben csak a kizárólagos italmérés utáni haszonbér volt e cím alatt eloirányozva, Az összes bevételek voltak 1892-ben 348,995 frt 25 kr.; 1893-ra eloirányoztatban van 485,471 frt 71 kr. Kiadások: Tisztviselők stb. ellátására volt 1892-ben 119,092 frt 59 kr.; 1893-ra eloirányozva 128,661 frt 66 kr. A többlet a tisztviselők és szolgák 40% pótlékára fog fordítatni amit részinkről csak helyeslehetünk. Igazgatási költségekre fordított 90937 forint 42 krajcar; eloirányoztatban van 92636 frt 71 kr. Iskolai kiadások voltak 62352 frt 11 kr.; eloirányozva van 62484 frt 44 kr. Városi intézetek és egyéb jöteknycelu intézmények segélyezésére fordított 7:26 frt 61 kr., eloirányzat: 8300 frt 30 kr. (A többlet az ir. hitközség kultusz céljaira megszavazott 919 frt és 200 frt a DKE, alapító tagsági díjának 2-ik részlete. Különféle kiadások voltak (tolonczos, laktanyák fenntartása, tisztviselők, szemethordás, szegény gyermekek segélyezése temetők, amerikai szállótelep stb.) 158714 frt 98 kr.; eloirányzat: 286,094 frt 99 kr. (a többlet a fogyasztási és italadók kiadásai képezik.) Az összes

kiadások voltak 1892-ben 439,223 frt 71 kr.; előirányozva van 1893-ra 578,178 frt 10 kr. Összes bevétel 485,471 frt 71 kr. és így a költségvetési hiány 92706 frt 39 kr. Az ennek födözésére szolgáló adóalap előírás szerint: 266,190 frt 24 kr. Minthogy azonban a filloxa miatt tetemes adóelírás várható, egész biztossággal csak 258000 frt vehető számításba adóalaplul, mely adóalap 36% pótdóval terhelendő meg, hogy a költségvetés egyensulya meglegyen. Oly eredmény ez, melyről bizonyára a város minden polgára örömmel értesül, mert jóllehet a költségvetésben gondoskodva van, a tisztviselők fizetésének javításáról, az eddigi pótdó meg sem fog emeltetni. Nem mulaszthatjuk itt el annak hangoztatását, hogy a tisztviselők és városi alkalmazottak fizetésének 10%-kal való emelését mi nem tartjuk elegetendőnek és ezennel föl hívjuk a pénzügyi és gazdasági választmány figyelmét, hogy ha valaha, így most van a legjobb alkalom tisztviselőink sorsának javítására. Emeltessek tisztviselőnk ugyis szerény fizetése 10% helyett 20%-kal; ez sokkal méltányosabb eljárás lesz, a költségvetés tárgyalásánál bizonyosan lehet találni módot a jövedelmek fokozására, mely esetben a 20% javítás pótdó emelése nélkül is kivihető lesz.

A „Pécs-baranyai kertészegylet”-nek a megtartott kiállítás alkalmából a földművelésügyi miniszter 150 frtot adományozott. Az egyesület szombaton d. u. tartott választmányi ülésen megjelölt a kiállításról vezetett végleszámolás. Bevétel volt 682 frt 80 kr., kiadás 545 frt 52 kr. Egy József elnök indítványára Rezbányai János al-elnöknek mint a kiállítás rendezőbizottsági elnökének buzgó tevékenységeért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott. Az egylet köszönetet szavazott dr. D u l a n s z k y Nándor megyesi püspöknek, mint védnöknek, mit küldöttség fog tolmácsolni, továbbá a városnak, a földművelésügyi miniszternek és Krasznóyi Ferenc létesítésgazdátának, kik a kiállításban az egyletet támogattak. — Az egyesületnek jelenleg — 10 új taggal — 103 tagja van. A tagok gyűjtésére legközelebb nagyobb actio fog kifelvetni, mi minden valószínűség szerint szép sikerre fog vezetni, mit a ker-teszet érdekében a legmelegebben óhajtunk. Megjelölt a szokásos gyűléslista-sorsolás. Ez évben a tagok közül azon 30 tag részesül gyűléslistákban, kik még eddig nem sorsoltattak ki. Jövő évre újból kezdődik a sorsolás. Az egyesület kertjére vonatkozólag az eddigi szerződés lejárván, kimondatott, hogy

az jövőre házilag fog kezelteni és elhatározatott egy kertész alkalmazása. A vál. ülés kimondotta, hogy a Pécs-et az egyesület hivatalos lapjává teszi. Az egyesület tagjai ezen határozatnál fogva lapunkat 8 frt helyett 6 frt kedvezmény-értéért kapják.

A Ferenc-József-vízvezeték költségelőirányzata a következő: Bevétel 1000 hazi vezeték után 9 frt 40 kr. vízdíjjal; 9400 frt ipartelepek vízdíja 3000 frt. építési vízdíj 600 frt, különféle alapokból 3500 frt, összesen 16,500 frt. Kiadások: A 485,000 frtnyi létesítési költség teljesítésére és kamataira 25,583 frt 56 kr. Zellerimnek a kezelésért 2800 frt, Eroszakos rongálásokból eredő károk javítására 300 frt. Régi vezeték és szivattyús kutak kezelésére 350 frt. A vízber kivételével, a vízörök ellenőrzésével és a felszólamlások elintézésével megnövelt tisztviselői fizetése 700 frt, összesen 29,733 frt 56 kr. A költségvetési hiány tehát 13,233 frt 56 kr., melynek fedezése (az I., II., III. és IV. oszt. kereseti adóra, a belterületek szabványára, a nyílv. számadásra kötelezett egyesületek adójára és a tőkekamatadóra, mely kerek összegben 205,000 frt) 61% pótdó vetendő ki. E vízber azonban visszamenőleg 1892. július 1-től fog szedeltetni. Megjegyzendőnek tartjuk, hogy a vízber kezdetben 9% pótdóval volt számításba veve és így a mai eredmény feletle kedvezőnek mondható. A jövőben, minthogy 1000-nél jóval több hazai vezeték fog létesülni és az ipartelepek vízdíja is meg fogja haladni a 3000 frtot, a pótdó meg kevesebb fog lenni.

A kolera Mohácsen egyre terjed. Október 30-ikáig a betegedési esetek száma volt 34, kik közül meghalt 17. Az iskolák — 2 hétre — bezarattak.

A difteritisz városunkban aggasztó mértékben pusztít. Mint jellemző körümenyt említjük meg, hogy az iskolából 150 gyermek hiányzik. Ezeknek túlnyomó nagy része nem beteg hanem csak az óvatosszülők által tartatnak otthon, mit reszünkről csak helyeselhetünk. Egyáltalában szükségesnek tartjuk, hogy míg e ragályos kör meg nem szűnik, az iskolák bezarassanak, mire a városi iskolaszék figyelmet ezennel föl hívjuk, annál is inkább, mert minden felelőség ez esetben e hatóságot éri.

Felelős szerkesztő s. laptalponos

FEILER MIHÁLY.

Nyilt-tér.

Köszönet-nyilvánítás.

Fogadják mindazok, a kik szeretett gyermekünk elhunytá alkal-
mából részvétüket kifejezni, a ra-
vatalra koszorut helyezni és a te-
metésen megjelenni szivesek voltak,
ez úton is hálás köszönetünket.

Herbert János és neje.

Köszönetnyilvánítás!

Fajó lelkünk hálás érzésével
mondunk köszönetet mindazoknak
a kik kis leányunk

TERIKÉNEK

halála fölött való mély bánatunkban
részvétüket nyilvánították.

Szt.-Lőrinc. 1892. okt. 31-én.

Benkő Gyula és neje.

* Ezen rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Hirdetések

előnyös áron fölvetetnek a

„Pécs”

kiadóhivatalában :

Lyceumi nyomda-épület.

43507. sz. XII. 892.

A pécsi m. kir. pénzügyigazgatóságtól.

Arverési hirdetmény.

Nádasd, Hosszu-Heteny és Hidasd kisközségek területén a III. oszt. arszabályzat szerint fizetendő ital és fogyasztási adók az **1893. január 1-től 1893. december 31-éig** terjedő időre, esetleg az 1894. és 1895. évekre a pénzügyigazgatóság épületében 1892. évi **november hó 12-én** délelőtt 10 órakor megtartandó nyilvános arveres utján haszonbérbe fognak adni.

Kéltalati ar egy évre :

Nádasd községre nézve	4515 frt 03 kr.
Hosszu-Heteny községre nézve	3754 frt 25 kr.
Hidasd	5691 frt 59 kr.

ral határozatlik meg.

Pécsen. 1892. október hó 29-én

DRAGONESCU.

Biztosítási ügyekben

minden kérdésben

vonatkoznak bár azok **élet, tűz** vagy
átalánybiztosításokra, a legszi-
vesebben ad felvilágcsítást

Feiler Mihály,

az „Első Magyar Általános Biztosító Társaság” pécsi címzetes főügynöke.

ÚJ MAGYAR LEXIKON.

A nagy közönség bizonyára már értesült azon körülményről, hogy a „Pallas“ irodalmi vállalat egy nagy magyar lexikont ad ki, melynek első kötete már a napokban megjelenik a könyvpiacra.

A „Pallas Nagy Lexikona“ egy belső, tudományos értékére, mint a kiállítás díszességére nézve tul fogja szárnyalni a legjobb német és külföldi lexikonokat, mert míg egyrészt ezek anyagát kritikailag felhasználja, másrészt azoknál újabb keletű lévén, tetemesen bővebb, teljesebb lesz. Megjelenik 16 nagy kötetben, 12000 szöveg-oldallal, 240 fametszeti melléklettel, 64 szinnyomatú képpel, 2000 szöveg-illusztrációval és 166 térképpel.

Egy kötet (félbörkötésben) 6 frt és így az egész mű ára 96 frt.

Főlöszlegesnek tartom e nélkülözhetetlen mű megszerzését hosszasan ajánlani. És ez alkalommal egyedül annak közlésére szoritkozom, hogy e „Nagy Lexikon“ **kizárólagos képviselését Pécsre és vidékére** a „Révai Testvérek“ cégtől — e vállalat fő képviselőitől — sikerült elnyernem.

A „Pallas Nagy Lexikona“, melynek mintakötetei nálam (a Lyceum-nyomdában) megtekinthetők, sőt kívánatra házhoz is küldhetők — megszerzhető **a bolti áron havi 1 frt 50 kr. részletfizetés mellett**, mely fizetések a postatakarékpénztáraknál eszközölendők, mi által tetemes portó takarítatik meg. Oly kedvezmény, oly előnyös vásárlási mód és alkalom ez, mely mellett még a legszegényebb sorsú intelligens egyén is nehézség nélkül megszerezheti és kiizozhatja e nagyszerű művet.

Tudatom továbbá, hogy a már meglevő német, magyar vagy külföldi **nagy** lexikonok megfelelő áron megvétetnek és **becseréltetnek**, mi a legjobb alkalom e drága művektől való szabadulásra, melyekért eddig a külföldnek adóztunk: méltóztassék csak az erre vonatkozó szándékot velem tudatni, hogy a megfelelő intézkedéseket haladéktalanul megtehessem.

E nagy irodalmi vállalatot a nagyközönség jóakarató pártfogásába ajánlom kívánó tisztelettel

Feiler Mihály,

Lyceum-nyomda, Gyula.

Előfizetési ár: egy hónapra 1 frt 20 kr.

ózséf-körút 47.

Budapest, szeptember.

lózséf-körút 47.

MAGYAR HIRLAP

Politikai napilap.

Vezérezik íróink.

Resdek: Horváth Gyula, György Endre, Bartha Miklós, Hock János, Gaál Jenő, Szemere Attila, Benedek Elek, Günther Antal, Szemere Huba, Stein-

bach Gusztáv, Kohn Dávid, Bródy Sándor.

Külső elkkiróink: Apponyi Albert gróf, Bethlen Gábor gróf, PázmándyDenes, Bartók Lajos, Hoitsy Pál, Krajszik Ferencz.

Kisebb politikai ozikkelnk:

Politikai információink különös érdeklődés tárgyai.

Az országgyűlés teljes képét adjuk minden napkomoly, de szatirikus oldaláról is.

Tárca íróink:

Ambros Zoltán, Bródy Sándor, Szana Tamás, Szabó Endre, Endrődy Sándor, Benedek Elek, Juth Zsigmond, Kiss József, Sz. Nögáll Janka.

Köber Tamás, Pázmándy Denes, Gardonyi Géza, Sajó Aladár, Márkus Miksa, Kürthy Emil, Moze Ernő, Hevesi József, Karczag Vilmos, Kőrössy László, Náday Ferenc, Vajda János, Szécsi Ferencz stb.

Megjelenik a „Magyar Hirlap“ mindennap: 16 oldalon **fölvágvva**, Vasárnap és ünnepnap 24-32 oldal, olykor 50 oldal is

Főszerkesztő: HORVÁTH GYULA, felelős szerkesztő: FENYŐ SANDOR.

A napi

rovatok kiváló ujságírók kezében vannak.

Az ujdonsági részt szerkesztik és írják Szeredai Leó, Márkus Miksa, Sajó Aladár, dr. Fűredi Mór, Szalay Mihály, György Lajos, Kondor Alfred, Palyi

Ede, Szerdabélyi Sándor, Fenyő Ernő, Fischer Ferencz.

A közzgazdaság terjedelmes rovatát szerkeszti Kohn Dávid. Levelezőink vannak az ország legkisebb városában is és minden nagyobb európai városban.

Böseség távlati rovatunkra felhívjuk a figyelmet.

Szerkesztői üzenetek. Minden levelre minden kérdésre azonnal és kimerítően válaszol a Magyar Hirlap szerkesztősége.

REGÉNY.

Daudet Alfons, Contessa Lara, Guy de Maupassant, Ridder Hoggard, Szemere Attila, Bródy Sándor

új regényeit fogja hozni egymásután a „Magyar Hirlap“ regényrovata, mely rendszeren két regényt ad közre.

Karácsonyi mellékleteink

Előfizetőknek ingyen.

Illusztrált album. ket külön érdekes kötet.

Egyes szám ára Budapeston 4 kr, vidéken 5 kr.

Előfizetési ár: negyedévre 3 frt 50 kr József-körút 47.

ZSOLNAY IMRE

butorraktára és műhelye (tetemesen nagyobbítva)

Pécsset, Ferencielek-utca 11. sz.

(A pécsi edénygyár raktár ugyanott.)

Nagy választékban teljes és stilszerűen berendezett **alvó, disz- és ebédlő szobák**, mindennemű **fa, vas- és kárpitozott bútorok, képek, tükrök, függönyök, függönytartók** és minden e szakmába vágó cikkek.

Abban a helyzetben vagyok, hogy **bútorvásárlások** nálam ép oly **jutányosan** eszközölhetők, mint Budapestén vagy Bécsben.

Legérdekesebb s legtartósb értékű ajándékok!

SCHÖNWALD IMRE

ékszerész, órás és látszerész

Főüzlet:

Király-(fő)-utca, a „Hattyu”-épületben.

PÉCSETI

Műhely:

Király-(fő)-utca, Mestrics-féle házban.

Nagy választék

a legújabb és legfinomabb ékszer, aranytárgyak, órákból, valamint gyári raktár a legszebb francia és berndorf chinaezüst tárgyakból.

106. szám,

finom Renaissance salonóra amerikai diófa-szekrényben és cuivepoli disztiménnyel

Ára 24 frt.

105. szám,

14 nap járó és ütő ingaóra esinos fényezett diófaszekrényben.

Ára 14 frt.

50. szám,

Renaissance inga óra. járó és ütő művel, pontosan szabályozva.

Ára 20 frt.

109. szám,

gyümölcs és virágtartó, valódi ezüsthől **70 frt.**, finom chinaezüsthől

20 frt.

108. szám,

teljes Moccakészlet 6 személyre, valódi ezüsthől

300 frt,

ugyanaz finom chinaezüsthől

60 frt.

110. szám,

finom asztali állvány virágtartóval a legjobb chinaezüsthől,

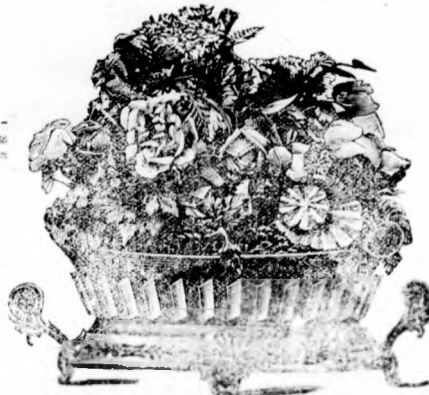
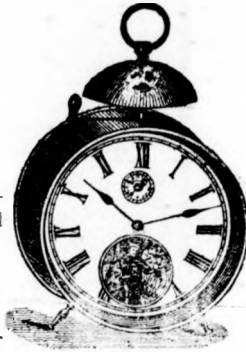
12 frt.

107. szám,

pontosan szabályozott éles óra állványokban

3 frt.

Kiváló tisztelettel

Nagy választék

magyar díszékszerekben, u. m. **kardok, mentekötők, övök, gombok,** stb.

Párisi látszerek

gyári főraktára.

Legjobb szemüvegek, könnyen ülő orrszorítók, látosövek stb.

Saját vésnöki műterem.

Egy esinos monogram

15 kr.

Egy latin betű

4 kr.

Továbbá készítek bélyegzőket, pecsétnyomokat, címereket, stb.

Órajavitásokat

azonnal és a legolcsóbb árak szerint készítek.

Egy óra-üveg ára

15 kr.

Egy mutató ára

5 kr.

Egy órarugó órába téve

60 kr.

Mindennemű ódon arany és ezüst tárgyakat legmagasabb értékben veszek, vagy cserében új tárgyakért átveszem.

Óráknál

5 évi jótállást nyújtok.

Schönwald Imre.

Szabott gyári árak!

Pontos és szolid kiszolgálás! A tárgyak valódiságáért jótallok!

Pontos és szolid kiszolgálás! A tárgyak valódiságáért jótallok!